Monmouthshire Select Committee Minutes

Meeting of Pwyllgor Craffu Plant a Phobl Ifanc held at Council Chamber, County Hall, The Rhadyr, Usk, NP15 1GA on Dydd Mawrth, 17eg Medi, 2019 at 10.00 am

Councillors Present	Officers in Attendance
County Councillor T.Thomas (Chairman) County Councillor (Vice Chairman) County Councillors: L.Brown, M.Groucutt, L.Jones, M.Lane, M. Powell and P.Pavia Also in attendance County Councillor(s):	Will Mclean, Chief Officer for Children and Young People Sharon Randall-Smith, Head of Achievement and Attainment Matthew Gatehouse, Head of Policy and Governance Nikki Wellington, Finance Manager Tyrone Stokes, Accountant

APOLOGIES: Councillors D. Jones and J.Watkins

1. **Datganiadau o Fuddiant**

   Datganodd aelodau diddordebau di-ragfarn fel llywodraethwyr ysgol.

2. **Fforwm Agored i'r Cyhoedd.**

   Nid oedd aelodau o'r cyhoedd yn bresennol.

3. **Craffu chwarterol o Ddatganiad Alldro Monitro Cyfalaf a Refeniw 2018/19.**

   - Ledled yr awdurdod llawn rhagwelir diffyg refeniw net o £2.4m a chyflawnwyd 88% o arbedion cyllid. Mae gwasanaethau cymdeithasol plant yn rhagweld £2.3m o orwariant.
   - Mae lleoliadau allanol am blant sy'n derbyn gofal lawer yn fwy drud gan gynnwys costau cyfreithiol mwy.
   - Roedd yna orwariant am ran ganolog y Gyfarwyddiaeth Plant a Phobl Ifanc o £391,000 a gorwariant Anghenion Dysgu Ychwanegol o £618,000. £275,000 o hyn oedd diffyg incwm o Mounton House.
   - Roedd yna ddiffyg incwm o glybiau brecwast

   Her Aelodau

   - Ceisiodd Aelodau manylder mwy ynglŷn â'r rhesymau tu ôl costau cynyddol lleoliadau plant sy'n derbyn gofal. Clywon nhw fod y tueddiadau'n adlewyrchu'r darlun cenedlaethol tra bod nifer o leoliadau'n cael eu penderfynu gan y llysoedd.
   - Holwyd Aelodau ynglŷn â'r nifer o ysgolion sydd â diffyg. Clywon nhw bod 14 ysgol â diffyg. Cafodd y wobr tâl yn ogystal â phensiynau eu cyllido'n llawn ar gyfer ysgolion ac nid oes wedi bod unrhyw adolygiadau i'r fformiwla cyllid teg dros nifer o flynyddoedd. Mae staff wedi bod yn gweithio â Chydweithredwyr Anghenion Dysgu Ychwanegol a Phrifathrawon ar anghenion y plant er mwyn sicrhau y ceir yr effaith fwyaf posib gan y cyllid.
   - Gofynnodd yr Aelodau am y safle ynglŷn â'r cyllid diswyddo a beth allai'r effaith fod o gau Mounton House. Pan oedd cyngor wedi goruchwylio ysgolion yn cau yn y gorffennol

roedd yna gyllid canolog yn ymwneud â chostau diswyddo oherwydd taw amgylchiad arbennig yw hwn. Mae'r gyllideb yn cael ei hailgyflenwi pob blwyddyn.

Canlyniadau

- Archwiliodd aelodau'r adroddiad cyllideb a gofynnon nhw gyfres o gwestiynau i geisio sicrhad bod gweithrediadau priodol yn cael eu cymryd
- Cafwyd pryderon gan y pwyllgor ynglŷn â'r gwariant cynyddol yng ngofal cymdeithasol plant ond cafodd ei adnabod gan y pwyllgor ei fod yn anodd cyllidebu ar ei gyfer gyda nifer o ffactorau y tu hwnt i reolaeth yr awdurdod

4. Cyflwyniad ar ganlyniadau diweddaraf o ran perfformiad ysgolion ar gyfer 2019.

- Clywodd y pwyllgor o'r Prif Ymgynghorydd Her a Dirprwy Cyfarwyddwr y Gwasanaeth Cyflawni Addysg (GCA). Clywon nhw nad yw data asesiad Athrawon bellach yn cael eu defnyddio ar gyfer atebolrwydd ac nid ydynt yn cael eu cyfanredu i lefel awdurdod lleol. Mae data dal ar gael er mwyn hysbysu addysg, dysgu a her ar lefel ysgol.
- Clywodd aelodau sut y bydd y GCA yn adrodd perfformiad o dan y trefniadau newydd hyn sy'n cymharu ysgolion Sir Fynwy gydag eraill yn yr ardal GCA. Mae hyn wedi'i rhoi mewn cyd-destun gyda defnydd data prydau ysgolion am ddim.
- Mae'r tablau yn yr adroddiad yn galluogi GCA i ofyn cwestiynau o ysgolion yn archwilio'r rheswm pam efallai bod rhifau eithriadol yn bodoli ac i edrych ar gynlluniau datblygu ysgolion er mwyn sicrhau eu bod yn ymddwyn yn briodol.
- Mae'r awdurdod lleol yn gweithio gyda'r GCA er mwyn sicrhau bod y cwestiynau hyn yn cael eu gofyn a'u hateb yn briodol. Mae lefel ychwanegol o archwiliad a sancsiwn yn digwydd trwy gynlluniau datblygu'r ysgol er mwyn sicrhau eu bod yn mynd i'r afael ag unrhyw ddiffygion.

Her Aelodau

- Heriodd Aelodau dilysrwydd defnyddio data prydau ysgolion am ddim fel dangosydd effaith lefelau incwm ar gyrhaeddiad. Clywodd y pwyllgor, er nad yw'n berffaith, y mesur gorau sydd ar gael yw hi a'i fod yn fwy dibynadwy gyda charfannau mwy.
- Ceisiodd Aelodau eglurdeb ynglŷn â sut y mae GCA yn cefnogi ysgolion er mwyn sicrhau bod asesiadau athrawon yn fanwl gywir. Adroddodd yr ymgynghorydd her bod cyfoedion yn cymedroli ar lefel glwstwr a thrwy gydol y flwyddyn.
- Codwyd pryderon gan Aelodau bod yr arddull newydd yn ei gwneud hi'n fwy anodd i rieni a phwyllgorau i archwilio er mwyn deall data cymharol. Clywodd Aelodau taw penderfyniad Llywodraeth Cymru yw hwn ac nid yw o fewn rhodd y prif swyddog.

Canlyniad

- Clywodd aelodau am, a chymeron nhw'r amser i ddeall ac i egluro, y ffordd newydd y bydd data ysgol yn cael eu cyflwyno bydd yn hysbysu ac yn sicrhau archwiliad parhaol o gyrhaeddiad addysgol.

5. Craffu er mwyn cynnig barn ar y cynigion ar gyfer Ysgol Mounton House (i ddilyn).

- Cafodd adroddiad ynglŷn â'r cynnig ei gyflwyno cyn ei ystyried yn y Cabinet.
- Crynhodd y prif swyddog nifer o weithiau i'r pwyllgor sut y bydd dysgwyr sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael eu cefnogi yn y dyfodol.
- Mae swyddogion yn argymell cyhoeddi hysbysiadau ynglŷn â chau Ysgol Mounton House ar ddiwedd Awst 2020.

- Mae gan yr ysgol le ar gyfer 58 disgybl ac mae 15 o ddisgyblion yn ei mynychu ar hyn o bryd. Mae 8 o'r rheini yn byw yn Sir Fynwy, o'r rheini mae dau yn perthyn i awdurdodau eraill. Ychydig iawn o angen sydd am y fath yma o ysgol yn y sir.
- Y gost i redeg yr ysgol oedd £1.26M y flwyddyn hon a gall yr awdurdod adfer £471K. Mae yna gost net o £131K fesul disgybl sy'n cynyddu i £263K o fis Medi 2020 os yw'r ysgol yn aros ar agor. Mae hyn lawer yn uwch na'r tâl a wnaed i awdurdodau eraill ar gyfer lleoli. Adroddodd y Prif Swyddog nad yw'r argymhelliad hwn yn cael ei gymryd heb ystyriaeth neu heb unrhyw gymhelliant heblaw am ddarganfod y ddarpariaeth orau ar gyfer y disgyblion. Nid yw'r adeilad bellach yn addas i'w ddefnyddio ac nid yw dynodiad bellach yn cwrdd ag anghenion disgyblion yn Sir Fynwy.

<u>Her Aelodau</u>

- Ceisiwyd sicrwydd gan aelodau ynglŷn â dyfodol staff ac ynglŷn â sut y buasai darpariaeth ar gyfer disgyblion sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd yn cael ei gwneud ar ôl cau. Clywodd aelodau y bydd cau'r ysgol cyn diwedd 2019-20 yn galluogi dau dymor ychwanegol i gynllunio ac i adnabod cyfleoedd addysg sy'n addas ar gyfer anghenion pob disgybl. Clywodd aelodau hefyd, yn dilyn penderfyniad a wnaed gan Gabinet, y buasai Polisi Amddiffyn Cyflogaeth y cyngor yn cael ei ddefnyddio er mwyn cefnogi a chwilio am gyfleoedd ar gyfer staff i gyd.
- Cyfeiriodd aelod at gynigion amgen er mwyn cefnogi'r ysgol i ledu ei darpariaeth er mwyn cwrdd ag angen Anghenion Dysgu Ychwanegol sy'n cynyddu yn y wlad fel trydydd opsiwn a mynegodd nad oedd y cynigion wedi cymryd ystyriaeth ddigonol o ymatebion yr ymgynghoriad. Clywodd aelodau bod yr adroddiad wedi ateb y themâu a godwyd o'r ymarfer ymgynghori mewn modd eglur. Clywon nhw hefyd bod angen gwario cyfanswm sylweddol o arian ar yr ysgol ac ni fuasai arddull o gario ymlaen a thrwsio yn addas. Cafodd yr ysgol ei hariannu yn y gorffennol ar y niferoedd o leoedd yn hytrach na'r nifer o ddisgyblion sydd ar y gofrestr sef y ffordd y mae ysgolion eraill yn cael eu cyllido. Mynegodd y Prif Swyddog nad yr awyrgylch a fydd yn cwrdd ag anghenion disgyblion sydd ag anhwylder ar y sbectrwm awtistig oedd hwn ynghyd â disgyblion presennol ac ymrwymodd i ddatblygu darpariaeth yn y sir i blant 7 - 19 mlwydd oed sy'n gweld hi'n anodd mewn addysg oherwydd amryw o anghenion sylweddol a chymhleth eraill.
- Cwestiynodd aelodau os byddai'r arian yn cael ei wario ar adeiladu darpariaeth mewn ysgolion gwahanol. Clywodd y pwyllgor y dylid cwrdd ag anghenion disgyblion sydd ag anghenion ychwanegol neu arbennig mewn darpariaeth brif ffrwd lle bynnag y bo modd, bod gan Sir Fynwy tair sylfaen adnodd ac y bydd y cyngor yn parhau i ddatblygu'r rhain. Serch hynny, bydd rhaid i rai disgyblion sydd ag anghenion hynod o arbennig a chymhleth cyrchu lleoliadau y tu fas i'r sir.
- Ymholodd Aelodau os ellir ceisio am gyllid ysgolion ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain er mwyn adeiladu ysgol newydd. Cadarnhawyd nad oes posibilrwydd o fidiau ychwanegol am gyllid Band B oddi wrth Lywodraeth Cymru.
- Pleidleisiodd y pwyllgor ynglŷn ag argymell i Gabinet eu bod yn ystyried trydydd opsiwn, fel y'i cyflwynwyd gan y Cyng. Brown, i newid math y ddarpariaeth sy'n cael ei chynnig yn Mounton House er mwyn cwrdd â'r angen Anghenion Dysgu Ychwanegol cynyddol, a chadarnhawyd y bleidlais.

<u>Canlyniadau</u>

- Adolygodd Aelodau'r cynigion a gofynnon nhw gyfres o gwestiynau i'r swyddogion. Bydd y cadeirydd yn mynychu Cabinet er mwyn cyflwyno barn y pwyllgor y dylid ystyried trydydd opsiwn

6. **Cadarnhau cofnodion y cyfarfod blaenorol**

Cafodd cofnodion y cyfarfod blaenorol eu hadnabod fel cofnod gwir a chywir.

7. **Blaenraglen Waith Pwyllgor Dethol Plant a Phobl Ifanc.**

Derbyniodd Aelodau'r blaenrhaglen gwaith.

Mynegodd y cadeirydd bod y Pennaeth yng Nghas-gwent wedi cynnig mynychu'r pwyllgor gyda'i ddirprwy er mwyn rhoi cyflwyniad ynglŷn â pherfformiad prydau ysgol am ddim. Gall y cyfarfod hwn hefyd ymchwilio nifer disgyblion Cas-gwent sy'n croesi'r ffin i Ysgol Wyedean.

8. **Cadarnhau dyddiad ac amser y cyfarfod nesaf**

Dydd Mawrth y 12fed o Dachwedd 2019 am 10:00yb.

The meeting ended at 12.45 pm